

ХЕРСОНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ОБЛІК ТА ФІНАНСИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ

27
травня
2026
року

Херсон-Кропивницький

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
STATE UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES IN KONIN (POLAND)
CHRISTIAN-ALBRECHTS-UNIVERSITÄT ZU KIEL (GERMANY)
LATVIA UNIVERSITY OF LIFE SCIENCES AND TECHNOLOGIES (LATVIA)
IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY (GEORGIA)
KATOWICE BUSINESS UNIVERSITY (POLAND)
UNIVERSITY OF INFORMATION TECHNOLOGY AND MANAGEMENT
(RZESZÓW, POLAND)
ACADEMY OF SILESIA (KATOWICE, POLAND)
PONTIFICAL CATHOLIC UNIVERSITY OF PARANÁ (PUCPR) (CURITIBA, BRAZIL)
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ» (УКРАЇНА)
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО (УКРАЇНА)
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО (УКРАЇНА)
УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ (УКРАЇНА)
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ З РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
БІЗНЕС ОСВІТИ (УКРАЇНА)
СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ (УКРАЇНА)
КІРОВОГРАДСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ
ЦЕНТР МВС УКРАЇНИ (УКРАЇНА)
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОРАДЧА СЛУЖБА" (УКРАЇНА)
ВІДДІЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ПОСЕРЕДНИЦТВА І
ПРИМИРЕННЯ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ (УКРАЇНА)**

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ОБЛІК ТА ФІНАНСИ: СУЧАСНИЙ СТАН Й ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ

*МАТЕРІАЛИ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ*

27 травня 2026 року

Херсон-Кропивницький

УДК 330.341.1:658

Підприємництво, облік та фінанси: сучасний стан й перспективи повоєнного відродження: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Херсон - Кропивницький, 27 травня 2026р.). – Херсон: ХДАЕУ, 2026, 585 с.

У збірнику розміщено матеріали, в яких узагальнено результати Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ОБЛІК ТА ФІНАНСИ: СУЧАСНИЙ СТАН Й ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ», яка організовувалася кафедрою підприємництва, обліку та фінансів на базі Херсонського державного аграрно-економічного університету

Редакційна колегія:

КАРНАУШЕНКО Алла, к.е.н., доцент, завідувач кафедри підприємництва, обліку та фінансів

КОНОНЕНКО Леся, к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів

ПОВОД Тетяна, к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів

Організатори випуску збірника:

Кафедра підприємництва, обліку та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з думками і позицією редакції. Тези доповідей друкуються в авторській редакції. Автори несуть безпосередню відповідальність за зміст поданих матеріалів, достовірність наведених фактів, посилань, правопис власних імен, дотримання академічної доброчесності тощо.

Редакція не несе відповідальності за зміст публікацій.

©ХДАЕУ, 2026

©Колектив авторів, 2026

Рибаков Є.

здобувач вищої освіти, спеціальність D7 Торгівля

Бойко Л.О.

к.с.-г.н., доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

м. Кропивницький, Україна

РОЛЬ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДНОВЛЕННІ

Малий бізнес є однією з ключових складових економіки України, оскільки забезпечує розвиток конкуренції, створення робочих місць та формування внутрішнього ринку. У сучасних умовах він відіграє особливо важливу роль у відновленні економіки після кризових явищ.

В Україні понад 99% усіх підприємств належать до малого та середнього бізнесу, а кількість фізичних осіб-підприємців перевищує 1,6 млн [3, 6]. Малий бізнес - це форма підприємницької діяльності з невеликою кількістю працівників (до 50 осіб) та обмеженим обсягом доходу. Він охоплює сферу торгівлі, послуг, аграрного виробництва та ІТ. В останні роки особливо активно розвивається онлайн-торгівля та цифрові сервіси (Forbes Україна). Характерною рисою малого бізнесу є висока гнучкість та здатність швидко адаптуватися до змін ринку. Наведені статистичні показники, що характеризують малий бізнес в Україні, узагальнені в **таблиці 1**.

Таблиця 1.

Характеристика малого бізнесу

Показник	Значення
Частка підприємств	>99%
Працівники	до 50 осіб
Сфери	послуги, торгівля, ІТ
Гнучкість	висока

Джерело: складено автором на основі даних [3, 6].

Малий бізнес є одним із головних джерел зайнятості населення. За оцінками Світового банку, він забезпечує близько 60% робочих місць у приватному секторі [9]. Після 2022 року рівень безробіття в Україні в окремі періоди сягав 25-30%, що призвело до зростання самозайнятості [5].

Малий бізнес формує приблизно 40% ВВП України. Це підтверджує його значний внесок у розвиток економіки [9]. У 2023 році економіка України зростає приблизно на 5%, значною мірою завдяки відновленню малого бізнесу. Економічний внесок наведений у таблиці 2.

Таблиця 2

Економічний внесок малого бізнесу

Показник	Значення
Частка підприємств	понад 99%
Зайнятість	~60% приватного сектору
ВВП	~40%
Кількість ФОП	~1,6 млн

Джерело: складено автором на основі даних [6, 9].

В Україні діє система державної підтримки підприємництва. Найбільш відома програма - «Доступні кредити 5-7-9%», у межах якої підприємці отримали понад 270 млрд грн фінансування [6]. Також активно розвивається платформа «Дія.Бізнес», яка надає підтримку підприємцям [8]. Державні програми узагальнені в таблиці 3

Таблиця 3

Державна підтримка малого бізнесу

Програма	Показник
«5-7-9%»	>270 млрд грн
«Дія.Бізнес»	сотні тис. користувачів
Гранти	підтримка підприємців

Джерело: складено автором на основі даних [6].

Малий бізнес є ключовим елементом післявоєнного відновлення економіки України. Загальна потреба у відновленні країни оцінюється у понад 400-480 млрд доларів [9]. Дані наведені у таблиці 4.

Таблиця 4

Малий бізнес у воєнний період

Показник	Дані
Падіння активності	до 30% (2022)
Відновлення	~5% (2023)
Сфери	ІТ, онлайн-торгівля

Джерело: складено автором на основі даних [9].

Цифровізація є одним із ключових факторів розвитку малого бізнесу в сучасній економіці. Вона дозволяє підприємствам працювати ефективніше, зменшувати витрати та швидше виходити на нові ринки. Понад 70% підприємців використовують онлайн-інструменти для продажів, реклами та комунікації з клієнтами. Це включає соціальні мережі, маркетплейси, онлайн-платежі та цифрові CRM-системи [2].

Цифрові технології особливо важливі для малого бізнесу, оскільки дозволяють працювати навіть без фізичної присутності магазину або офісу. Наприклад, значна частина підприємців перейшла на онлайн-продажі через соціальні мережі та маркетплейси, що суттєво знизило витрати на оренду та персонал [1].

Додатково цифровізація сприяє:

- автоматизації бізнес-процесів
- покращенню обслуговування клієнтів
- розширенню географії продажів
- підвищенню конкурентоспроможності

У результаті малий бізнес стає більш стійким до кризових явищ та швидше адаптується до змін ринку [1, 2].

Попри значний внесок у економіку, малий бізнес стикається з низкою серйозних проблем, які обмежують його розвиток.

Однією з головних проблем є інфляція, яка у 2023 році перевищувала 12%. Це призводить до зростання витрат на сировину, оренду та логістику [4].

Також важливою проблемою є обмежений доступ до фінансування. Багато малих підприємств не можуть отримати кредити через високі вимоги банків або недостатню кредитну історію [7].

Додатковими негативними факторами є:

- воєнні ризики та нестабільність
- зниження купівельної спроможності населення
- міграція робочої сили

За даними міжнародних організацій, понад 6 мільйонів українців виїхали за кордон, що створює дефіцит кадрів у малому бізнесі та зменшує внутрішній попит [5]. Таким чином, сукупність економічних та соціальних факторів суттєво впливає на стабільність підприємницького сектору [4, 5].

Перспективи розвитку малого бізнесу в Україні напряму залежать від загальної економічної стабілізації та державної політики підтримки підприємництва.

За прогнозами Світового банку, економіка України може демонструвати зростання на рівні 3–5% щорічно за умови стабільної безпекової ситуації та продовження реформ. [9].

Найперспективнішими напрямками розвитку малого бізнесу є:

- IT-сектор (аутсорсинг, стартапи, цифрові сервіси)
- аграрний сектор (виробництво та переробка продукції)

- будівництво (відновлення інфраструктури)
- зелена енергетика (сонячні та вітрові проєкти)

Особливу роль у майбутньому відіграватиме інноваційний малий бізнес, який використовує сучасні технології, автоматизацію та цифрові платформи [2].

Також очікується подальше зростання кількості самозайнятих осіб та мікропідприємств, що буде сприяти розвитку локальної економіки та створенню нових робочих місць у регіонах [6]. У довгостроковій перспективі малий бізнес може стати одним із головних драйверів економічного відновлення та інтеграції України у європейський економічний простір.

Список використаних джерел

1. Forbes Україна. URL: <https://forbes.ua/> (дата звернення: 19.05.2026).
2. OECD (Організація економічного співробітництва та розвитку). URL: <https://www.oecd.org/> (дата звернення: 19.05.2026).
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 19.05.2026).
4. Європейська Бізнес Асоціація. URL: <https://eba.com.ua/> (дата звернення: 19.05.2026).
5. Міжнародна організація праці (ILO). URL: <https://www.ilo.org/> (дата звернення: 19.05.2026).
6. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/> (дата звернення: 19.05.2026).
7. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 19.05.2026).
8. Платформа «Дія.Бізнес». URL: <https://business.diia.gov.ua/> (дата звернення: 19.05.2026).
9. Світовий банк (World Bank). URL: <https://www.worldbank.org/> (дата звернення: 19.05.2026).